

Ramprogram för säkerhet och skydd av friheter

Justitiedepartementet

2005-08-15

Dokumentbeteckning

8205/10 JAI 135 CADREFIN 77 ENFOPOL 49 CRIMORG 38

Meddelande från kommissionen till rådet och parlamentet om inrättande av ett ramprogram för säkerhet och skydd av friheter för perioden 2007-2013

Sammanfattning

EU-kommissionen har presenterat ett förslag till ett nytt ramprogram Säkerhet och skydd av friheter för perioden 2007-2013. Syftet med ramprogrammet är att säkerställa ett effektivt operationellt samarbete i kampen mot terrorism och dess konsekvenser, organiserad brottslighet och allmän brottslighet, att förbättra möjligheterna för brottsbekämpande organ att utbyta information och underrättelser och att bättre förebygga brottslighet och terrorism i syfte att skapa säkra samhällen med rättssäkerhetsprincipen som grund och stödja utvecklingen av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

Ramprogrammet har två delar, dels programmet Terrorism – förebyggande, beredskap och konsekvenshantering, dels programmet Förebyggande och bekämpande av brott. Ramprogrammet skall eftersträva att förenkla nuvarande möjligheter till finansiellt stöd till åtgärder med europeiskt mervärde.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Inledning

Kommissionen presenterade den 6 april 2005 sitt meddelande (KOM (2005) 124 slutlig) om inrättande av ett ramprogram för säkerhet och skydd av friheter för perioden 2007-2013. Ramprogrammet omfattar två delar, dels programmet Terrorism – förebyggande, beredskap och konsekvenshantering (Terrorismprogrammet), dels programmet Förebyggande och bekämpande av brott (Brottsprogrammet).

Det centrala målet för ramprogrammet är att säkerställa ett effektivt operationellt samarbete i kampen mot terrorism och dess konsekvenser, organiserad brottslighet och allmän brottslighet, att förbättra möjligheterna för brottsbekämpande organ att utbyta information och underrättelser och att bättre förebygga brottslighet och terrorism i syfte att skapa säkra samhällen med rättssäkerhetsprincipen som grund och stödja utvecklingen av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Ramprogrammet skall eftersträva att förenkla nuvarande möjligheter till finansiellt stöd samt att flexibiliteten och öppenheten skall ökas. Det understryks att stöd skall ges endast till verksamheter med europeiskt mervärde och att ramprogrammet skall komplettera andra gemenskapsprogram såsom det sjunde ramprogrammet om forskning och snabbreaktionsmekanismen för civila katastrofer. Ramprogrammet avses slutligen utveckla gemensamma utvärderingskriterier för att analysera det europeiska mervärdet.

Ramprogrammet kommer att bygga på erfarenheterna av befintliga insatser på området, särskilt det nu gällande ramprogrammet om polisiärt och straffrättsligt samarbete (Agis) och dess föregångare.

Mål

Terrorismprogrammet skall som allmänt mål bidra till skyddet av medborgarna och deras friheter samt skyddet mot terroristattacker och incidenter. När det gäller förebyggande och beredskap anges som mål att programmet skall stimulera till, främja och stödja risk- och hotbedömningar av viktig infrastruktur, främja och utveckla gemensamma säkerhetsstandarder, och främja och stödja EU-omfattande samordning och samarbete. När det gäller konsekvenshantering anges som mål att programmet skall stimulera till, främja och stödja utbyte av kunskaper, erfarenheter och teknik, relevanta metoder och beredskapsplaner samt säkerställa att expertstöd ges omedelbart när det gäller specifika terrorismfrågor.

Brottsprogrammet har som allmänt mål att bidra till att ge medborgarna en hög säkerhetsnivå genom att förebygga och bekämpa brottslighet, vare sig denna är organiserad eller ej, särskilt terrorism, människohandel och brott mot barn, illegal narkotikahandel och illegal vapenhandel, korruption och

bedrägeri. Som specifika mål anges att programmet skall bidra till att främja och utveckla samordning, samarbete och ömsesidig förståelse mellan de brottsbekämpande organen, att stimulera till, främja och utveckla horisontella metoder och instrument som är nödvändiga för ett strategiskt förebyggande av och bekämpande av brott och att främja och utveckla bästa metoder för skydd av brottsoffer och vittnen.

Verksamheter som kan beviljas bidrag

I förslaget till båda programmen anges att följande verksamheter kan beviljas bidrag:

- projekt med en europeisk dimension som initieras av och förvaltas av kommissionen,
- gränsöverskridande projekt med medverkan av samarbetspartner i åtminstone två medlemsstater eller en medlemsstat och ett kandidatland,
- nationella projekt i enskilda medlemsstater som förbereder gränsöverskridande projekt eller på annat sätt bidrar med en europeisk dimension,
- driftsbidrag till icke-statliga organisationer, som utan vinstintresse arbetar för mål inom programmen (endast i Brottsprogrammet).

Förslaget anger att bidrag särskilt kan beviljas för:

- åtgärder som avser operativt samarbete och samordning,
- verksamheter som avser analys, övervakning, utvärdering, revision och inspektion,
- utveckling och överföring av teknik och metoder,
- utbildning och utbyten mellan personal och experter och
- verksamheter för att öka medvetandegraden och sprida resultat.

Finansieringsformer

Gemenskapsfinansiering av de verksamheter som anges ovan kan enligt förslaget ske i form av bidrag eller avtal om offentlig upphandling. Bidrag kan ges till organ eller organisationer som är juridiska personer i medlemsstaterna efter det att inbjudan att lämna förslag har gjorts, utom i

akuta, vederbörligen motiverade undantagsfall eller om mottagaren har sådana kvalifikationer att ingen annan finns som kan komma i fråga för en viss åtgärd. Nivån på medfinansieringen skall fastställas i de årliga arbetsprogrammen (se nedan).

Genomförande

Ramprogrammet skall genomföras genom att kommissionen antar ett årligt arbetsprogram. Vid utvärdering och beslut rörande finansiering av åtgärder skall bl.a. beaktas:

- förenligheten med det årliga arbetsprogrammet och programmets allmänna mål,
- den föreslagna åtgärdens kvalitet när det gäller utformning, organisation, presentation och förväntade resultat,
- den föreslagna budgetens relation till de förväntade resultaten,
- de förväntade resultatens effekter när det gäller de allmänna målen.

Kommissionen skall vid genomförandet biträdas av en kommitté bestående av företrädare för medlemsstaterna och en företrädare för kommissionen som ordförande. Den föreslagna kommittén är en s.k. rådgivande kommitté enligt det s.k. kommittologibeslutet från 1999 (1999/468/EG).

Övriga bestämmelser

Förslaget från kommissionen innehåller i övrigt bestämmelser rörande budgetprocedur, skydd av gemenskapens finansiella intressen, relationen mellan bidragsmottagare och kommissionen, förhållandet till andra EU-program (komplementaritet) och utvärdering.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inga lagstiftningsbehov kan förutses i nuläget.

1.3 Budgetära konsekvenser

Den föreslagna budgeten för ramprogrammet under perioden 2007-2013 uppgår till 723,1 miljoner euro, varav 585,7 miljoner skall avse Brottsprogrammet samt 137,4 miljoner Terrorismprogrammet. Förslaget i

denna del bygger på kommissionens förslag till ny långtidsbudget (finansiellt perspektiv) för den Europeiska unionen, vilken ännu inte har antagits.

2005/06:FPM07

Med beaktande av utfallet av Europeiska rådets möte i juni 2005 bör utgångspunkten vara att de slutliga beloppen för det nu aktuella ramprogrammet kommer att vara betydligt lägre än vad kommissionen har föreslagit.

Sveriges ståndpunkt i förhandlingen om nästa finansiella perspektiv är att åtagandenivån skall uppgå till 1% av EU:s BNI under perioden 2007-2013. Frågor om budgetära konsekvenser i nästa finansiella perspektiv behandlas av Coreper och GAERC i enlighet med rådets överenskommelse.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Förebyggande och bekämpning av terrorism och brottslighet har på den europeiska nivån en mycket hög prioritet. Ett uttryck för detta är det s.k. Haagprogrammet som ger riktlinjer för arbetet med att stärka ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. På det polisiära och rättsliga området (RIF-området) är det viktigt att konsolidera, genomföra och utvärdera det som hittills har åstadkommits. Det gäller att stärka det rättsliga ramverket och att fullt ut använda de strukturer som skapats, inte minst Europol och Eurojust. Informationsutbyte är centralt. Ett viktigt instrument för att nå denna målsättning och för att genomföra Haagprogrammets riktlinjer är möjligheter till finansiellt stöd. Från svensk sida har därför framförts en allmänt positiv inställning till en utveckling av EU:s programverksamhet som nu föreslagits.

De föreslagna målen i de båda programmen överensstämmer väl med de prioriteringar som lagts fast i Haagprogrammet och i handlingsplanen mot terrorism. Sverige kan därför ställa sig bakom dessa. Härtill kommer att programmen skall genomföras genom årliga arbetsprogram. Medlemsstaterna kommer därför att årligen bidra till fastställandet av mer detaljerade mål och prioriteringar. Bland målen talas om att särskilt operativt samarbete bör komma i fråga för finansiellt stöd. Från svensk sida kommer det att föreslås att texten även innefattar strategiskt samarbete. Härigenom kan uppnås en bättre balans mellan repressivt samarbete och

När det gäller de föreslagna åtgärdstyperna finns en del nyheter, framför allt när det gäller projekt med en europeisk dimension som initieras och förvaltas av kommissionen samt nationella projekt som förbereder gränsöverskridande projekt. Detta innefattar bl.a. forskning, samordningsmekanismer och nätverk. Det framgår också av förslagen att offentlig upphandling kan bli en del i programmen. Kommissionen kan därmed sätta igång verksamhet som påtagligt berör medlemsstaterna och som kan generera stora kostnader på nationell nivå, t.ex. stora datasystem. Det vore därför bra om medlemsstaternas inflytande stärks i kommittéförfarandet och det bör sättas i fråga om en kommitté med endast rådgivande funktion är tillfyllest. De båda förslagen talar vidare om att de har förutsett ikraftträdandet av den nya konstitutionen som det nu föreligger stor osäkerhet om.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Substantiella diskussioner om det föreslagna ramprogrammet har inte påbörjats och andra medlemsstaters ståndpunkter är därför relativt okända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets ståndpunkt är ännu okänd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ramprogrammet för säkerhet och skydd av friheter kommer att diskuteras i Artikel 36-kommittén. Budgetära frågor är dock beroende av den övergripande förhandlingen om EU:s nya långtidsbudget som sker i särskild ordning.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för förslaget om Terrorismprogrammet är särskilt artikel 308 i Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen och särskilt artikel 203 i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Den rättsliga grunden för förslaget om

Brottsprogrammet är särskilt artiklarna 30, 31 och 34.2 c i fördraget om Europeiska unionen. 2005/06:FPM07

Beslut fattas med enhällighet.

3.3 Fackuttryck/termer

-